

Motion till riksdagen 2018/19:2338

av **Jonas Eriksson (MP)**

Estetiska ämnen i gymnasieskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra de estetiska ämnena som obligatoriska i gymnasieskolan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skolan är en av samhällets absolut viktigaste institutioner. Den har flera funktioner. Skolan ska t.ex. rusta människor för att fungera på arbetsmarknaden. Efter skolgången ska man antingen kunna söka sig vidare till högre utbildning eller kunna etablera sig direkt på den del av arbetsmarknaden som inte kräver högre utbildning.

Det är ställt bortom allt tvivel att detta är en av skolans viktigaste uppgifter: att förbereda unga människor för att kunna skaffa ett eget jobb och komma i åtnjutande av den självkänsla, värdighet och autonomi det innebär att skapa sin egen långsiktiga försörjning.

Men skolan är också en institution för bildning. Vad menar vi med bildning?

Förberedelse för yrkeslivet är en viktig del av skolgången men så är även bildningen i sin bredare betydelse. Bildningsbegreppet kan förstås som vår förmåga att tillgodogöra oss kunskap och sätta den i sammanhang, förmågan att utifrån kunskap och erfarenhet förstå och analysera skeenden och rörelser. Den är avgörande för vår möjlighet att orientera oss i samhället och förhålla oss till omvärlden och historien. Den ger självständighet och bidrar till individuell och intellektuell frigörelse.

Det är viktigt att se att bildning skiljer sig från det vi kallar för utbildning. Begreppet utbildning handlar om en avgränsad process i syfte att rusta en individ för ett tydligt avgränsat ändamål. Utbildningen har därför ett slutmål till skillnad från bildningen, som är ett förhållningssätt som innebär en ständig strävan efter större och djupare förståelse.

En grundläggande bildning är också en förutsättning för att individen ska kunna utöva agenskap i det demokratiska samhället. Den allsidiga kunskapen och förmågan att tolka den, och sätta den i relation till historien och omvärlden, att förstå kulturella mönster – det är en förutsättning för att kunna göra sig gällande i det demokratiska samhället, som inte sällan ter sig snårigt och svårbegripligt.

På samma sätt är en generellt hög bildningsnivå viktigt för ett samhälle på övergripande nivå. En stabil bildning ökar förutsättningarna för humanistiska värderingar och en demokratisk utveckling i samhället. Att känna sin historia minskar t.ex. riskerna för att upprepa misstag som tidigare generationer begått. Bildning är förvisso inte ett vaccin mot antidemokratiska värderingar, men den utgör en bas för demokratiskt tänkande. Bildningen är också en jordmån för innovation och skapande, vilket är viktigt för samhällets utveckling.

Konsten och kulturen är viktiga hörnstenar i bildningen. Det intellektuella ramverk där kunskap och information får sitt sammanhang skapas delvis genom konsten och estetiken. Konst, kultur och estetik öppnar nya perspektiv som ger människan möjlighet att utveckla sin syn på omvärlden. Mot bakgrund av kulturens uppenbart viktiga roll för bildningen är det olyckligt att den förra borgerliga alliansregeringen avskaffade de estetiska ämnena som obligatoriska i gymnasieskolan. De borgerliga partierna hade en fixering vid att skolans allt annat överskuggande uppgift är att förse en tänkt arbetsmarknad med arbetskraft och för detta syfte ansågs inte de estetiska ämnena fylla någon funktion.

Men eftersom konsten och kulturen, på samma sätt som språk, historia och humaniora i allmänhet, är en del av den bildning som ska vara till för alla, kan inte kulturen förpassas till de estetiska programmen och till de elever som har ambition om att göra konst och estetik till sin yrkeskarriär. Bildningen är viktig för alla elever.

Den dåvarande alliansregeringen avvecklade estetiken i skolan och bidrog därmed till att nedmontera bildningsskolan. Ska vi kunna återupprätta bildningsskolan måste estetiska ämnen åter bli obligatoriska i gymnasiet.

Men det finns fler skäl till att de estetiska ämnena är viktiga. De bidrar till att ungas skolgång i allmänhet blir framgångsrik. Forskningsrapport efter forskningsrapport visar hur övning i estetiska och kreativa verksamheter också stärker inläring av andra ämnen, såsom matematik och språk. Forskningen visar även att hälsan blir bättre och att stressnivåerna minskar då eleverna får möjlighet att ägna sig åt kreativt skapande.

Det är också så att estetisk kunskap blir viktigare i en global och föränderlig värld. Arbetsmarknaden är under omvandling samtidigt som den konkurrerar i en allt mer internationaliserad miljö. Framtidens arbetsmarknad kommer inte att kunna förutsägas på samma sätt som under tidigare år. Den kommer vara i ständig förändring. I den miljön blir kreativa förmågor viktigare eftersom de främjar flexibilitet, innovation och allsidig förståelse. Det är ingen slump att näringslivet i allt högre utsträckning skriker efter arbetskraft som är utrustad med kreativa förmågor. Runt om i näringslivet, i Sverige och utomlands, ökar kontakterna mellan näringslivet, den kreativa sektorn och universiteten. I de här miljöerna efterfrågas skaparkraft och kulturell förståelse.

De borgerliga partierna visar en oerhörd stelbenthet i synen på skolan och arbetsmarknaden. De tycks leva i en föreställning om att den kunskap som var dominerande på 1900-talets arbetsmarknad kommer att förbli allenarådande för all framtid. Erfarenheterna visar på motsatsen.

Det var de borgerliga partierna som under förra alliansregeringen avskaffade de estetiska ämnena. Med Miljöpartiet i regering under mandatperioden 2014–2018 lade den rödgröna regeringen ett förslag till riksdagen om att de estetiska ämnena skulle återföras som obligatorium i gymnasieskolan. Förslaget röstades ned av en majoritet bestående av Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Sverigedemokraterna. Då framgick det att de borgerliga partierna och Sverigedemo-

kraterna inte har någon förståelse för vare sig estetikens och bildningens roll i skolan och samhället eller näringslivets villkor.

De estetiska ämnena måste åter bli obligatoriska i gymnasieskolan. För det talar sammanfattningsvis att bildningen inte bara ska vara till för några utan för alla, att estetiskt skapande skapar bättre förutsättningar för skolgången i allmänhet samt att kreativa och estetiska förmågor efterfrågas allt mer i näringslivet och på framtidens arbetsmarknad som har ett behov av flexibilitet och kreativitet.

Jonas Eriksson (MP)